

ABOUT PLACES AND THEIR THERAPEUTIC PROPERTIES. TOPICAL APPELLATIVES DERIVED WITH SUFFIXES FROM PLANT NAMES IN ROMANIAN LANGUAGE

Diana Boc-Sînmărghitan

*Lecturer, PhD, "Victor Babeş" University of Medicine and Pharmacy,
Timișoara*

Abstract: *As only few historical documents exist or ever none at all, long time it was linguistics that brought to light periods of time less known. Of a real use in performing this task turns out to be the study of proper nouns. Together with lexical borrowings and dialects, these bring major benefits to archaeology and history, onomastics closely collaborating with other sciences and disciplines too. From this point of view, Banat, including the regions Bistra and Sebeş Valleys, offer to us a research area in which such researches may become very productive. The phytonymy of the researched localities is based on appellatives that prove the richness of local flora. We believe that the preference for certain plant names when naming some geographic realities is closely related also to the prophylactic and curative properties of those plants, the recurrence of such appellatives in the field of toponymy reviving ancient therapeutic practices. In the Romanian language a very productive means of creating toponyms is the derivation with suffixes. As the title suggests, in this study we will focus on the category of topical appellatives derived with suffixes from plant names. In most of the cases the suffixes confer to the new created words a certain semantic and morphological value, which is also proven in the field of toponymy. This allowed us to classify the toponymic derivatives created by using suffixes in a few important categories: collective derivatives, diminutive derivatives and qualifying derivatives. The purpose of our paper is to meet this research desideratum.*

Keywords: *derivation, topical appellatives, phytonym, treatment.*

Cum documentele istorice sunt puține sau chiar lipsesc, de multă vreme lingvisticii îi revine meritul de a scoate în lumina reflectorului perioade de timp mai puțin cunoscute. De un real folos se dovedește a fi studiul numelor proprii care, alături de împrumuturile lexicale și de dialecte, aduc beneficii majore arheologiei, istoriei și nu numai.

Onomastica trebuie să colaboreze strâns cu alte științe și discipline, toponimia fiind un „auxiliar de prin rang”, (Petrovici 1953: 85) cu ajutorul căreia vom cunoaște mai bine limba, dar și evoluția socială și culturală a unui popor, fiind totodată un subsidiar ce contribuie până și la o mai bună înțelegere a progresului medicinei ca știință. Interesul este cu atât mai mare pentru popoarele a căror limbă a fost utilizată în scris relativ târziu, cum e și cazul limbii române, iar acest fapt a fost subliniat în nenumărate rânduri¹. Banatul, inclusiv zona văilor Bistra și Sebeș, ne oferă, din acest punct de vedere, un domeniu în care cercetările de acest gen pot deveni foarte fructuoase.

¹ Pentru relațiile dintre toponimie și istorie, pentru valoarea de document a numelor proprii, dar mai ales a numelor de locuri, vezi Nicolae Drăganu. 1928. *Toponimie și istorie*, Cluj: Institutul de arte grafice „Ardealul”; idem. 1933. *România în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și a onomastice*, București: Imprimeria Națională;

Locurile la care ne referim, între zona depresionară Caransebeș și depresiunea Hațegului, de o parte și de alta a celor doi afluenți principali ai Timișului, râurile Bistra și Sebeș, au fost populate din timpuri îndepărtate și păstrează dovezi importante pentru fazele mai vechi ale limbii și istoriei poporului nostru. Încă din Antichitate, oamenii au știut să se îngrijească folosindu-se de plantele pe care le-au avut la îndemână. Cine i-a ghidat în alegerile făcute? Să fi fost superstiția, hazardul ori religia? Cu siguranță experiența. Acțiunea terapeutică a plantelor asupra organismului nostru a fost explicată în mai multe rânduri, încă din Antichitatea greco-romană (Hipocrate, Galenus). Credem că preferința pentru anumite nume de plante în denumirea unor realități geografice este legată și de proprietățile profilactice și curative ale acestora, recurența unor astfel de apelative în sfera toponimiei reînviind practici terapeutice străvechi. Fitonimia localităților anchetate are la bază apelative ce dovedesc bogăția florei locale (*păduri, arbori, arbuști, pomi, flori, legume, cereale*).

Așa cum se poate deduce și din titlu, în prezentul studiu ne vom opri atenția asupra categoriei apelativelor topice derivate cu sufixe de la nume de plante. În limba română, un mijloc productiv de formare a toponimelor îl constituie derivarea cu sufixe. De cele mai multe ori, sufixele conferă cuvintelor nou-create o anumită valoare semantică și morfologică, fapt dovedit și în domeniul toponimiei. Acest lucru ne-a permis să clasificăm derivatele toponimice realizate cu ajutorul lor în câteva categorii mai importante: *derivate colective, diminutive* și *calificative*. Unui asemenea deziderat își propune să răspundă lucrarea noastră.

Derivarea în toponimie

Această categorie cuprinde toponime simple la care se adaugă sufixe lexicale.

În limba română, un mijloc productiv de formare a toponimelor îl constituie derivarea cu sufixe², „impresia generală pe care o lasă cercetarea formațiilor toponimice sufixate, spune Iorgu Iordan, este că subiectele vorbitoare nu cunosc nicio piedică și nicio limită în domeniul derivării, când nevoia cere să se recurgă la acest mijloc de creație”. Sufixele joacă un rol important în stabilirea originii derivatelor toponimice „originea derivatelor este determinată de „originea” sufixelor, adică sunt derivate românești cele formate cu sufixe românești” (Pătruț 1973: 83). Trebuie subliniat faptul că în prezent

George Giuglea. 1944. *Cheie pentru înțelegerea continuității noastre în Dacia prin limbă și toponimie*, în *Geopolitica și geoistoria*, II, nr. I, reluat în volumul George Giuglea. 1983. *Cuvinte românești și romanice*, București: EȘE, p. 297-355; Iorgu Iordan. 1963. *Toponimia românească*, București: EA; Ilie Dan. 1976. *Cu privire la raportul dintre toponimie și istorie*, CL, XXI, nr. I, p. 5-15; idem. 1980. *Toponimie și continuitate în Moldova de Nord*, Iași: Ed. Junimea; Mircea Homorodean. 1979. *Între toponimie, folclor și arheologie*, CL, XXIV, nr. I, p. 33-38; idem. 1980. *Vechea vatră a Sarmizegetusa în lumina toponimiei*, Cluj-Napoca: Ed. Dacia; V. D. Țâra. 1974. *Mărturii istorice și toponimice despre vechimea românilor din Transilvania de nord-est*, AUT, XII, p. 19-26; Vasile Ioniță. 1982. *Nume de locuri din Banat*, Timișoara: Ed. Facla; Dragoș Moldovanu. 1985. *Repere metodologice în cercetarea toponimiei din perspectivă istorică*, (I), LL, nr. 1, p. 5-16. Sugestive sunt, prin însuși titlul lor, lucrările lui Gustav Kisch: *Siebenbürgen im Lichte der Sprache*, Leipzig, 1929 și *Dos Banat im Spiegel seiner Ortsnamen*, Timișoara, 1930.

² Cf. Emilian N. Bureștea, *Valori ale unor sufixe în toponimie*, în idem. 1994. *Contribuții la studiul toponimiei românești*, Craiova: Ed. Universitaria, p. 24-34, cf. și Rodica Suflețel-Moroianu. 1990. *Aspecte ale derivării cu sufixe în toponimia bănățeană*, în SO, V, p. 282-304.

acest mijloc de îmbogățire nu mai este atât de productiv, numărul mare al toponimelor formate cu sufixe subliniind apartenența acestora la epoci mai vechi.

Atașate la sfârșitul unei teme, sufixele toponimice dau noilor cuvinte alte sensuri, dar și alte valori gramaticale, „ele completează și individualizează sensul cuvintelor de bază, atribuindu-le funcții și nuanțe speciale, toponimice” (cf. Fățilă 2002: 186).

Emilian Bureștea împarte sufixele toponimice în două categorii: *sufixe lexico-toponimice* și *sufixe toponimice*. Prima categorie, spune autorul, cuprinde sufixe folosite pentru derivarea unor cuvinte comune productive sau nu în toponime, precum și pentru derivarea unor toponime propriu-zise, caz în care sufixele primesc sensuri noi, diferite de cele cunoscute. A doua categorie cuprinde sufixe, care, deși preluate tot din lexicul comun al limbii, s-au conservat doar în toponimie, în lexicul comun fiind folosite foarte rar sau chiar deloc. Cu ajutorul lor se derivă toponime de la alte toponime, de la antroponime sau de la alte apelative cu funcție toponimică (Bureștea 1994: 109). Unele dintre aceste sufixe și-au pierdut sensul lexical inițial, devenind formați toponimici, adică elemente de creare a unor toponime. Faptul că un sufix este productiv la nivelul limbii comune nu înseamnă că el se va întâlni implicit și în toponimie, aceasta făcând o selecție în cazul sufixelor.

În limba română există peste 600 de sufixe, dintre care unele foarte vii sau productive în epoca actuală. Existența unui număr atât de mare de sufixe, precum și productivitatea incontestabilă a unora dintre ele fac dovada încă o dată că româna este o limbă de tip derivativ, asemenea latinei, care îi stă la bază și a cărei structură o continuă, în linii mari, și din acest punct de vedere.

Toponime derivate provenite de la nume de plante în arealul văilor Bistra și Sebeș

În toponimia văilor Bistra și Sebeș categoria toponimelor derivate este și ea reprezentată, nu atât de bine însă, precum cea a toponimelor simple care caracterizează zonele muntoase. În localitățile anchetate, derivatele toponimice provenite de la nume de plante numesc formațiunile ierboase care creșteau sau încă mai cresc pe acele locuri sau descriu, prin metaforizare, natura acestor terenuri.

De cele mai multe ori, sufixele conferă cuvintelor nou-create o anumită valoare *semantică* și *morfologică*, fapt dovedit și în domeniul toponimiei. Acest lucru ne permite să clasificăm derivatele toponimice realizate cu ajutorul lor în câteva categorii mai importante.

Derivate colective

Derivatele colective, așa cum le arată și numele, denumesc la origine colectivități de plante, precum și locul unde se află asemenea colectivități, semnificația lor obișnuită fiind de „loc acoperit cu...”, „loc bogat în...”, „loc cu mulți (multe)...” (v. Frățilă 2002: 189), deși prezența actuală a realităților nu este deloc obligatorie.

Am înregistrat următoarele sufixe colective: *-et*, *-iște*, *-iș* și *-ar*.

Sufixul *-et*, despre care Șt. Pașca spunea că este productiv doar în zonele deluroase și de munte „cel mai caracteristic sufix colectiv-local românesc, atestat în apelative topice derivate de la nume de arbori și într-un mult mai mare număr de nume topice” (Pașca 1948: 78), a dat naștere următoarelor microtoponime:

Ceret (Iaz) – deal cu fânețe (< s. *ceret* „pădure de cer” (DTB, II: 35-36) < *cer* „arbore mare din familia fagaceelor, înalt până la 30 m, înrudit cu stejarul, cu scoarța negricioasă, cu frunze pieltoase, bogate și cu fructele ghinde” (*Quercus cerris*) (DEX) + suf. col. *-et*);

Jipet (Băţ) – teren în pantă cu păşune (< s. *jipet* „loc acoperit cu jipi”, < *jip* „copac tânăr, lung şi subţire” (DTB, V: 85) + suf. col. *-et*);

Rugetu (Glb) – platou cu izlaz (< s. *ruget* „loc pe care creşte mult rug” < *rug* „mărăcine”, nume dat mai multor arbuşti spinoşi (măceş, mur etc.) din familia rozaceelor” + suf. col. *-et*);

Socetu (Măg) – deal împădurit (< s. *socet* „loc acoperit cu soci” (DEX cf. şi Ioniţă 1972: 35; TTRT (Sălaj): 292) < *soc* „nume dat mai multor specii de arbuşti de dimensiuni mici, cu flori hermafrodite grupate în inflorescenţe, care au proprietăţi sudorifice şi cu fructe (boabe negre sau roşii), scoarţă şi rădăcini cu proprietăţi laxative şi diuretice (*Sambucus*)” (DEX) + suf. col. *-et*); infuzia de soc (flori, fructe, scoarţă, rădăcini) este sudorifică, antiinflamatoare, diuretică, antiseptică, galactogenă) (DPL, Larousse).

Sufixul *-ište* (< sl. *-ište*) a pătruns în limba română cu sensuri diferite, prin împrumuturi slave, devenind foarte productiv. Acest sufix a fost studiat în detaliu de Gh. Pascu, Elena Şodolescu-Silvestru, Şt. Paşca, Florenţa Sădeanu³, între care ultimii doi văd în *-ište* un sufix cu valoare colectivă. Şt. Paşca îl consideră „sufix colectiv-local”, având aceeaşi valoare ca şi slavul *-ište* din care provine, definind derivatele în cauză cu bază nume de plante prin „locul pe care se află o plantaţie”, „locul cu rămăşiţe dintr-o plantaţie”. Sufixul *-ište*, spune Paşca, „se bucură de o răspândire şi de o frecvenţă din ce în ce mai mare, pretutindeni”, în unele puncte, adaugă el, fiind chiar singurul sufix colectiv local aflat în uz. Elena Şodolescu-Silvestru, comparând formaţiile cu sufixul *-ište* din română şi limbile slave, ajunge la concluzia că, de fapt, *-ište* în română nu este nici sufix toponimic, nici antroponimic.

Cu sufixul *-ište* am înregistrat în toponimia localităţilor anchetate următoarele nume topice:

Urzişte (M) – fâneţe (< s. *urzişte*, variantă pentru *orzişte* „loc semănat cu orz; orzărie” (DAR) < *orz* „gen de plante erbacee din familia gramineelor, cu paiul lung şi cu spicul format din mai multe rânduri de boabe” (DEX) + suf. *-ište*); este foarte apreciat în medicina populară pentru tratarea tusei, a inflamaţiilor gâtului, în afecţiuni ale splinei etc. (DPL, Larousse).

Măcişte (M) – pârâu, afluent al Şipotului (< s. *măcişte* „loc acoperit de maci” < *mac* „numele mai multor plante din familia papaveraceelor, cu flori de obicei roşii şi cu seminţe mărunte, uleioase, închise într-o capsulă (*Papaver*); din fructele uneia dintre specii se extrage opiul, iar seminţele ei se folosesc în alimentaţie” (< bulg. *mak*, sb. *mak*) (DEX) + suf. *-ište*); este un bun agent antibroşitic şi antitusiv (DPL, Larousse).

Năpişte (Zăv) (< n. grup *năpişte* „loc semănat cu napi sau cu sfeclă” (DLR) < *nap* „plantă erbacee din familia compozitelor, cu flori galbene, având tuberculii cu un conţinut nutritiv bogat (*Helianthus tuberosus*)” (DEX) + suf. *-ište*); un aliment dietetic

³Vezi Gh. Pascu. 1916. *Sufixele româneşti*, Bucureşti: Ed. Librăriile Socec; Ştefan Paşca. 1948. *Contribuţii toponomastice*, în DR, XI, p. 60-102; Sădeanu, Florenţa. 1962. *Sufixele colective din limba română cu specială privire asupra repartiţiei lor*, în *Studii şi materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, vol. III, Bucureşti, Editura Academiei p. 41-88; Elena Şodolescu-Silvestru. 1995. *Sufixul -ište în onomastică*, în SCO, anul I, p. 25-33.

recunoscut cu efecte medicinale asupra aparatului respirator, în afecțiuni ale rinichilor, precum și în atenuarea sau chiar rezolvarea unor suferințe digestive (DPL, Larousse).
Cu sufixul **-iș** (v. Pătruț 2005: 163), corespondentul sufixului slav **-iš** (Miklosich: 16), am înregistrat un singur derivat colectiv în zona anchetată:

Cărpiniș (Băț) – teren în pantă cu tufe de carpen (< s. *cărpiniș* „pădurice sau desiș de carpeni; cărpinet” (DEX) < *carpen* „arbore înalt, cu frunze ovale dințate și cu flori grupate în amenți, cu lemnul tare și alb, cu dungi argintii și adâncituri pe trunchi, întrebuițat la construcții și în rotărie; cărpinar (*Carpinus betulus*) (DEX) + suf. **-iș**).

Sufixul **-ie** a fost și el înregistrat în numele colectiv:

Frăgăria (Obr) – crac de deal cu duzi (< s. *frăgărie* „loc cu frăgari” < s. reg. Trans. Ban. *frăgar* „dud” (DA, v. și DTB, IV: 65) < *frăgar* „numele a două specii de arbori cu frunzele lobate asimetric, cu fructe mici, cărnoase, albe (*Morus alba*) sau negre-roșietice (*Morus nigra*), cu un gust dulce fad” (DEX) + suf. col. **-ie**); infuzia din frunze de dud se folosește, ca adjuvant, în tratamentul diabetului zaharat, fiind și un bun antidiareic, recomandat și în ulcerul gastric și duodenal (DPL, Larousse).

Un alt sufix colectiv pe care l-am înregistrat este **-ar(i)** în:

Afinaru Mare și **Afinaru Mic** (RusM) – pâraie, izvorăsc din Vârful Padeș și se varsă în Lozna, **Dealul cu Afinari** (M) – deal cu pășune și afinari pe Valea râului Nermeș, **Valea Afinaru Mare** și **Valea Afinaru Mic** (RusM) – văi împădurite (< s. *afinar* „tufă de afin” (înregistrat de DA pentru Hațeg), v. și DTB I: 3) < s. *afin* „arbust scund, foarte ramificat, cu frunze oval-alungite, cu flori de culoare roz-deschis și cu fructe comestibile, răspândit în regiunile de munte (*Vaccinium myrtillus*) (DEX) + suf. col. **-ar**); în tratamentele naturiste este cunoscut pentru efectele sale antidiareice, dezinfectante sau antihemoragice (DPL, Larousse);

Ferigaru (Cic) – deal cu pădure de ferigă, **Ogașu Feregarului** (RusM) – vale cu multă ferigă (< s. reg. Ban. *ferigar* „regiune acoperită cu ferigă” (DA, v. și DTB, IV: 19; Pascu 1916: 171; Pașca 1948: 75 vede în cuvânt un derivat colectiv și local) < s. *ferigă* „nume dat mai multor specii de criptogame vasculare cu frunze mari și dințate, pe dosul cărora se găsesc sporangi cu spori (DEX) + suf. col. **-ar**); preparatele pe bază de ferigă sunt utile în combaterea viermilor intestinali, mai ales în combaterea teniei, a bolilor căilor urinare, precum și pentru calmarea durerilor locale, a arsurilor, în combaterea gutei sau împotriva reumatismului (DPL, Larousse);

Padina Zmeurarului (VB) – fânețe (< s. *zmeurar* „loc cu zmeur” < s. *zmeur* „arbust din familia rozaceelor, cu ramuri ghimpoase, flexibile, cu frunze albe pe partea inferioară, cu flori albe, cu fructe roșii, aromate, comestibile; zmeurar (*Rubus idaeus*) (DEX) + suf. col. **-ar**); preparatele obținute din zmeur au efecte diuretice, laxative, depurative, astringente (DPL, Larousse).

Derivate diminutive

Categoria derivatelor diminutive și augmentative ocupă un loc important în derivatele toponimice contribuind la o mai bună cunoaștere a etimologiei toponimice, dar și pentru stabilirea cu mai multă exactitate a vechimii toponimelor primare de la care s-au format. Am arătat acest lucru într-un număr anterior al revistei⁴, de aceea nu voi insista foarte mult.

⁴ Vezi *Diminutive and Augmentative Suffixes in the Romanian Language. Special Attention Paid to the Toponyms of Bistra and Sebeș Valleys (Caraș-Severin Country)*, în JRLS, nr. 8/2016, p. 579-584.

Sistemul derivativ al limbii române cuprinde un inventar de 223 de sufixe pentru redarea diminutivării (v. Carabulea 1975: 335) dintre care doar o parte s-au dovedit a fi productive în toponimia localităților anchetate.

- Sufixul **-e⁵** (fem. **-ea**, pl. **-ei**, **-ele**):

Brădețelu (Bor) – fânețe, **Izvoru Brădețelului** (Bor) – izvor, izvorăște din Brădețel și se varsă în Apa Zlăgnii (< s. dim. *brădețel* < *brădet* „pădure de brazi, brădiș” + suf. dim. *-el*); bradul este apreciat în tratamentele medicinale mai ales pentru uleiurile sale volatile cu efecte pozitive asupra sistemului nervos, în afecțiunile articulațiilor (reumatism), în nevralgii sau ca expectorant (DPL, Larousse);

Frăsinei (M) – fânețe pe valea râului Șipot, loc unde cresc frasinii, **Muchia Frăsînelor** (M) – coamă de deal cu pădure de foioase între pârâul Șipot și Măciște (< s. dim. *frăsînel* (pl.) < s. *frasin* „arbore cu tulpina dreaptă, cilindrică, cu coroana rară, frunze compuse, flori unisexuate lipsite de corolă și fructe alungite, cu lemnul elastic, folosit în industrie (*Fraxinus excelsior*) (DEX) + suf. dim. pl. *-ei*); preparatele din frunze de frasin au efecte laxative, diuretice, cicatrizante, antiinflamatoare (DPL, Larousse);

- Sufixul **-ior⁶**:

Cărpiniori (Zăv) – teren în pantă cu fânețe (< s. dim. *cărpinior* < *carpen* „arbore înalt, cu frunze ovale dințate și cu flori grupate în amenți, cu lemnul tare și alb, cu dungi argintii și adâncituri pe trunchi (*Carpinus betulus*)” (DEX) + suf. *-ior*);

-Sufixul **-ișor/-ișoară**:

Cornișor (Băț) – râu se varsă în Bistra; sat comuna Băuțar, **Muchia Cornișorului** (Bcv) – parte de deal (s. dim. *cornișor* < *corn* „arbust sau arbore mic cu lemnul foarte tare, cu frunze opuse, cu flori galbene și cu fructe roșii comestibile, ale cărui frunze se folosesc la vopsit (*Cornus mas*)” (DEX) + suf. *-ișor*); valoare medicinală au frunzele, coaja și fructele cornului, fiind cunoscut cu proprietăți antidiareice, antipiretice și sedative (DPL, Larousse).

- Sufixul **-ui⁷**:

Muchia Brăduiului (M) – parte de sat (s. dim. *brădui* < *brad* „arbore din familia pinaceelor care crește în zona muntoasă, înalt până la 50 m, cu tulpina dreaptă, cu frunzele în formă de ace de culoare verde-închis, persistente, cu florile și semințele în conuri (*Abies alba*) (DEX)” + suf. *-ui*); în medicina populară, se utilizează frunzele și mugurii de brad, în afecțiunile aparatului respirator. Scoarța se folosește la tăbăcitul pieilor. „E considerat copac-totem al protoromânilor” (Evseev, 2001: 23). Românii au dezvoltat un adevărat cult al bradului, fiind folosit în toate momentele importante ale vieții (nașterea, nunta, moartea). Exista credința că „în vârful bradului e scrisă soarta copilului (DRAM).

Derivate calificative

Așa cum le arată și numele derivatele calificative ar trebui să descrie/califice locul denumit. Ca și în cazul precedent al derivatelor diminutive/augmentative nu putem afirma că doar criteriul obiectiv a fost principalul element în denominația unui loc, criteriul subiectiv funcționând cu aceeași intensitate.

⁵ Vezi Pătruț 2005, p. 58-60, pentru valorile acestui sufix, cf. și Rodica Suflețel-Moroianu, *Aspecte ale derivării cu sufixe în toponimia bănățeană*, în SO, V, 1990, p. 283-285.

⁶ Pentru valorile acestui sufix, cf. Suflețel-Moroianu, 1990: 289.

⁷ Cf. aricolul lui Emil Suciuc. 1990. *Sufixul onomastic -ui*, în SO, V, p. 57-82.

-Sufixul -os, -oasă:

Flocotoasa (Mal) – pădure cu arbuşti (< adj. *flocotos* „păros, lânos, cu floace” (DAR) cu sensul de „pădure deasă”, „vegetație deasă” „loc bogat în...” < *floc* „mănunchi, fir de...”+ suf. *-oasă*);

Valea Puturoasa (Măr) – pârâu, izvorăşte din Vârful Runcurel şi se varsă în Bistra (< adj. *puturoasa* „care răspândeşte putoare; cu miros urât” (DEX), probabil cu referire la mirosul neplăcut al unor plante < *putoare* „miros urât, greu, neplăcut; duhoare” (DEX) + suf. *-oasa*).

Concluzii

Microtoponimele în discuție aici păstrează forme unice, reînviind practici străvechi care vorbesc despre felul în care, experimental, omul a învățat să-și aleagă din mediul înconjurător cele mai utile plante în scop profilactic sau curativ.

Armonia perfectă, în care, de zeci de milioane de ani, trăiesc împreună oamenii și plantele, nu poate fi contestată. Suntem obișnuiți să consumăm diferite specii de plante, le digerăm mult mai ușor, iar atunci când vine vorba despre terapie, corpul nostru nu face deosebire. Toponimia sau tezaurul oricărui popor, este un auxiliar important nu doar pentru faptele de limbă, istorie sau arheologie, ci și pentru orice fitoterapeut interesat de practicile terapeutice străvechi «un médecin n'a nul besoin d'éloquence ni de savoir littéraire, mais d'une profonde connaissance de la nature et de ses bienfaits», sublinia Paracelsus (Larousse: 24). Credem că preferința pentru anumite nume de plante în denumirea unor realități geografice este strâns legată și de proprietățile profilactice și curative ale acestora, știut fiind faptul că din plantele medicinale și aromatice, dar și din legume, fructe sau din semințe, substanțele active sau nutritive sunt mai bine asimilate de către organismul nostru, contribuind astfel la menținerea stării de sănătate. Încă de la începuturile existenței noastre, plantele au fost apreciate atât pentru calitățile lor nutritive, cât și pentru cele terapeutice, iar conservarea anumitor nume de plante în toponimie este, credem, o dovadă în plus a recunoașterii acestor virtuți.

Categoria derivatelor toponimice contribuie la o mai bună cunoaștere a etimologiei toponimice, dar și pentru stabilirea cu mai multă exactitate a vechimii toponimelor primare de la care s-au format. Existând sau nu un raport obiectiv imediat între conținutul derivatelor și forma în care este exprimat acest obiect, principala funcție a acestor derivate rămâne aceea de *diferențiere lingvistică*.

Sigle pentru localitățile anchetate

Băuțar = (Băț)	Iaz = (Iaz)	Rusca Montană = (RusM)
Borlova = (Bor)	Măgura = (Măg)	Ruschița = (Rusț)
Bucova = (Bcv)	Mal = (Mal)	Turnu Ruieni = (TRu)
Caransebeș = (Car)	Marga = (M)	Valea Bistrei = (VB)
Cicleni = (Cic)	Măru = (Măr)	Vama Marga = (VMg)
Cireșa = (Cir)	Obreja = (Obr)	Var = (Var)
Ciuta = (Ciut)	Ohaba = (O)	Voislova = (Vos)
Cornișoru = (Crn)	Oțelu Roșu = (OR)	Zăvoi = (Zăv)
Dalci = (Dlc)	Poiana Mărului = (PoiMr)	Zervești = (Zer)
Glimboca = (Glb)	Preveciori = (Prev)	Zlagna = (Zg)

Bibliografie selectivă

- Bureștea, Emilian. 1994. *Contribuții la studiul toponimiei românești*, Craiova: Ed. Universitaria.
- Carabulea, Elena. 1975. *Câteva observații asupra diminutivării substantivale pe baza DLR*, în *Cercetări de lingvistică*, XXVI, nr. 4, p. 335-341.
- Frățilă, Vasile. 2002. *Studii de toponimie și dialectologie*, Timișoara: Ed. Excelsior Art.
- Ioniță, Vasile. 1972. *Glosar toponimic Caraș-Severin*, Reșița: Ed. Casa Corpului Didactic.
- Pascu, G. 1916. *Sufixe românești*, București: Ed. Librăriile Socec.
- Pașca, Șt. 1948. *Contribuții toponimice. Apelative topice derivate cu sufixe colective și locale de la nume de plante*, în DR XI, 1948, p. 60-102.
- Pătruț, I. 1973. *Structura și originea hipocoristicelor slave*, în CL, 1973, nr. 1, p. 75-84.
- Pătruț, Ioan. 2005. *Studii de onomastică românească*, Cluj-Napoca: Ed. Clusium.
- Petrovici, Emil. 1953. *Adjectivele slave în -j- ca toponime pe teritoriul R.P.R.*, în SCL, p. 63-87.
- Sădeanu, Florența. 1962. *Sufixele colective din limba română cu specială privire asupra repartiției lor*, în *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, vol. III, București: Editura Academiei, p. 41-88.
- Suciu, Emil. 1990. *Sufixul onomastic -ui*, în SO, V, p. 57-82.
- Suflețel-Moroianu, Rodica. 1990. *Aspecte ale derivării cu sufixe în toponimia bănățeană*, în SO, V, p. 283-285.

Sigle și abrevieri bibliografice

- DA = Academia Română, *Dicționarul limbii române*, București, I, 1913 ș.u.
- DAR = Gheorghe Bulgar, *Dicționar de arhaisme și regionalisme*, București: EA, 2000.
- DEX = *Dicționarul explicativ al limbii române*, București: Univers Enciclopedic, 2016.
- DPL = *Dicționarul plantelor de leac*. București: Călin, 2008.
- DRAM = Dorin Ștef. 2011. *Dicționar de regionalisme și arhaisme din Maramureș*, Baia Mare: Editura Ethnlogica.
- DTB, II = Rodica Suflețel, Viorica Goicu, *Dicționarul toponimic al Banatului*, II (C), Timișoara: TUT, 1985.
- DTB, IV = Vasile Frățilă, Viorica Goicu, Rodica Suflețel, *Dicționarul toponimic al Banatului*, IV (F-G), Timișoara: TUT, 1986.
- DTB, V = Vasile Frățilă, Viorica Goicu, Rodica Suflețel, *Dicționarul toponimic al Banatului*, V (H-L), Timișoara: TUT, 1987.
- Larousse = Larousse. *Encyclopédie des plantes médicinales. Identification, préparations, soins*. Paris, VUEF, 2001.
- Miklosich, Franz. 1862-1865. *Lexicon palaeoslovenicum-graeco-latinum, emendatum et auctum*, Vindobonae.
- TTRT (Sălaj) = Dumitru Loșonți, Sabin Vlad. 2006. *Tezaurul toponimic al României: Transilvania (TTRT): județul Sălaj*, București: EA.